

Dorota Wyżnikiewicz

Dodatnie saldo rachunku bieżącego bilansu płatniczego Polski w 2017 roku (komentarz do danych NBP)

- **W 2017 roku po raz pierwszy od wielu lat osiągnięto nadwyżkę na rachunku obrotów bieżących bilansu płatniczego przede wszystkim dzięki rosnącej nadwyżce w wymianie usług**
- **Dynamicznie wzrosły transfery wynagrodzeń cudzoziemców z Polski**
- **Napływ środków unijnych z obecnej perspektywy finansowej pozostał na poziomie 2016 roku**

W 2017 roku **dodatnie saldo na rachunku obrotów bieżących bilansu płatniczego** wyniosło 6,5 mld PLN (0,3% PKB w porównaniu do -5,4 mld PLN i - 0,3% PKB). Nadwyżka obrotów bieżących w 2017 roku powstała przede wszystkim dzięki zwiększeniu nadwyżki w usługach (o 17,7 mld PLN) i obniżeniu deficytu w dochodach wtórnych, co przeważało nad znaczącym spadkiem nadwyżki w handlu towarami (o 9,3 mld PLN na skutek szybszego wzrostu importu niż eksportu) i wzrostem deficytu w dochodach pierwotnych.

Nadwyżka w handlu usługami rośnie systematycznie od 2010 roku (ponad 13% tempo wzrostu przychodów w 2017 roku). O jej tak wysokim wzroście zadecydowała poprawa dodatniego salda pozostałych usług (w tym przede wszystkim pozostałych usług biznesowych i budowlanych), usług transportowych i podróży zagranicznych. Niepewność wynikająca z niekorzystnych dla Polski decyzji UE dotyczących pracowników delegowanych w krajach UE nie przyczyniła się do zmiany wzrostowej tendencji w usługach utrzymującej się od wielu lat.

Znaczące **obniżenie nadwyżki w obrotach towarowych** zostało spowodowane wysokim tempem wzrostu importu przewyższającym tempo wzrostu eksportu. W 2017 roku wzrosła wartość zakupionych paliw i surowców, produktów przemysłu lotniczego i samochodów osobowych oraz żywności. Wzrosła również liczba importowanych maszyn i urządzeń dla przemysłu.

O zwiększeniu deficytu dochodów pierwotnych¹ w 2017 roku zadecydowały przede wszystkim rosnące o ponad 50% r/r wynagrodzenia pracowników z zagranicy. Wynagrodzenia pracowników przekazane za granicę przewyższyły wynagrodzenia otrzymane z zagranicy o 8,1 mld PLN w 2017 roku w porównaniu do 0,5 mld PLN w 2016 roku. Liczba zarejestrowanych oświadczeń o potrzebie zatrudnienia cudzoziemca wzrosła do 1,8 mln w 2017 roku z 1,3 mln w 2016 roku. W przeciwnym kierunku oddziaływało obniżenie dochodów zagranicznych inwestorów bezpośrednich i portfelowych.

W 2017 roku **saldo rachunku kapitałowego** wyniosło 25,0 mld PLN wobec 19,5 mld PLN w poprzednim roku (w relacji do PKB odpowiednio 1,3% wobec 1,1%).

¹ Dochody pierwotne obejmują wynagrodzenia pracowników, dochody z kapitału (w postaci inwestycji bezpośrednich, portfelowych i pozostałych oraz pozostałe dochody pierwotne czyli część funduszy unijnych (subsytia dla rolnictwa - Wspólna Polityka Rolna) i część składki płaconej do UE.

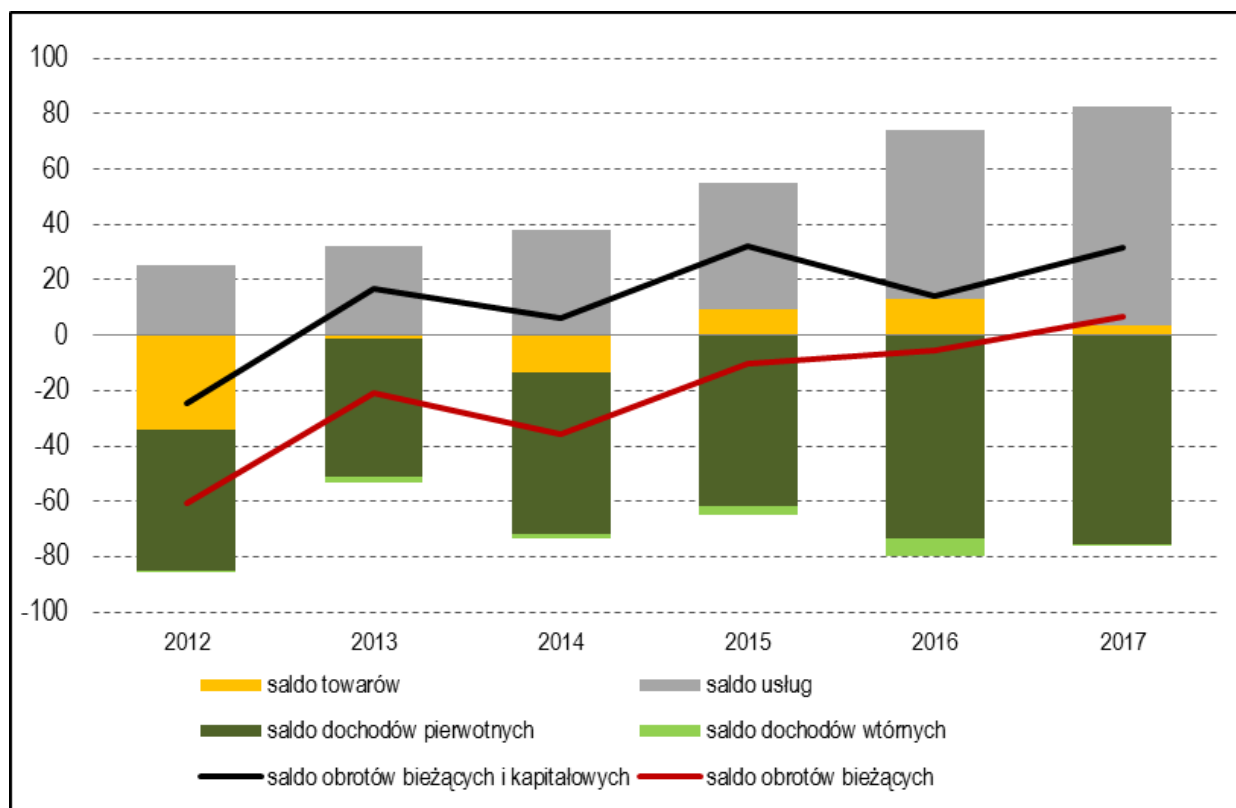
Dochody wtórne to transfery bieżące pomiędzy rezydentami (sektor rządowy i pozostałe sektory) a nierezydentami. Zawierają m. in. darowizny, pomoc międzynarodową – nieodpłatny eksport i import, przekazy zarobków, składki członkowskie, spadki, renty i emerytury, alimenty, odszkodowania oraz pozostałą część funduszy unijnych (związanych z kapitałem ludzkim) i pozostałą część składki płaconej do UE.

Stopniowo rośnie napływ funduszy unijnych z bieżącej perspektywy finansowej, ale opóźnienia są duże. Od 2014 roku tzn. przez 4 lata zarejestrowano w bilansie płatniczym na rachunku kapitałowym zaledwie około 16% funduszy unijnych tzn. są to zakończone i rozliczone przedsięwzięcia o charakterze inwestycyjnym. W pierwszych dwóch latach perspektywy finansowej praktycznie nie napływały środki z nowego budżetu. Do tej pory zakontraktowano około 55% funduszy. Wydaje się, że znaczna część środków będzie wykorzystana z ostatniej chwili i fundusze unijne będą napływać do Polski jeszcze w latach 2021-2022, zwłaszcza w sytuacji istniejących zagrożeń np. opóźnień z przeprowadzeniem przetargów w kolejnictwie. Napływ funduszy unijnych w latach 2014-2015 i na początku 2016 roku stanowiły w przeważającym stopniu środki finansowe z poprzedniej perspektywy finansowej.

Na **rachunku finansowym** w 2017 roku wzrostowi aktywów (9,7 mld PLN) towarzyszył niewielki spadek pasywów (-0,2 mld PLN). W 2016 roku natomiast wzrost pasywów był nieznacznie wyższy niż wzrost aktywów tzn. w ujęciu netto napłynęło więcej kapitału zagranicznego. Uwagę zwraca znacznie niższa skala zmian aktywów i pasywów w 2017 roku w porównaniu do 2016 roku. Wpłynęło na to ograniczenie aktywnego zarządzania płynnością aktywów rezerwowych, co uwidoczniło się w postaci spadku rezerw banku centralnego i jednoczesnym spadku zobowiązań NBP (w pozostałych inwestycjach). W 2016 roku przeprowadzał transakcje krótkoterminowe zwiększając zarówno swoje aktywa, jak i pasywa.

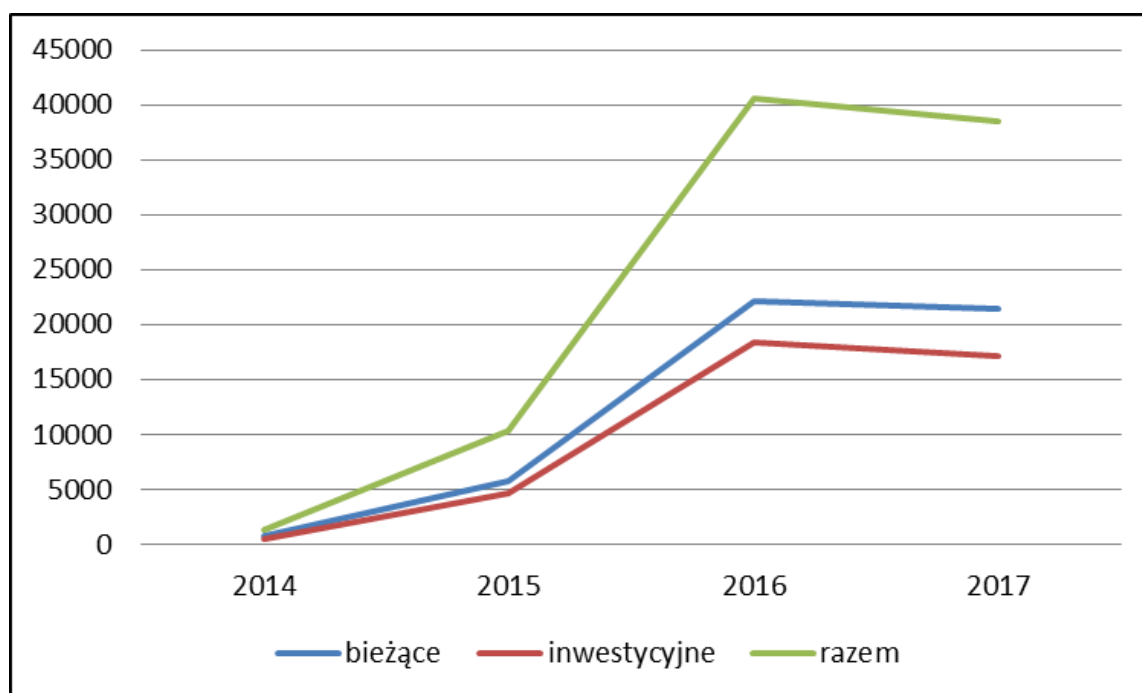
Spadek zadłużenia zagranicznego brutto Polski - głównie dzięki spadkowi zadłużenia NBP i sektora rządowego- oraz wzrost wartości PKB sprawiły, że relacja zadłużenia zagranicznego do PKB obniżyła się z 75,9 % PKB na koniec 2016 roku do 66,5% PKB na koniec 2017 roku. Natomiast **międzynarodowa pozycja inwestycyjna netto Polski** pogorszyła się, do czego przyczynił się napływ kapitału zagranicznego w instrumenty udziałowe (akcje przedsiębiorstw), ale relacja do PKB utrzymała się na poziomie -60,7 %.

Saldo obrotów bieżących bilansu płatniczego Polski (mld PLN)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP

Napływ do Polski funduszy unijnych z Perspektywy finansowej 2014-2020 (mln PLN)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów

Bilans płatniczy Polski (mln PLN)

	2016	2017	2016				2017			
			I kw	II kw	III kw	IV kw	I kw	II kw	III kw	IV kw
Rachunek bieżący	-5 380	6 498	-737	7 618	-11 298	-963	8 837	-3 439	1 009	91
Saldo obrotów towarowych	12 834	3 541	5 163	7 479	-1 875	2 067	2 831	859	2 697	-2 846
Saldo usług	61 428	79 117	13 846	16 410	14 905	16 267	17 997	20 269	19 762	21 089
Saldo dochodów pierwotnych	-73 544	-75 712	-17 603	-16 216	-22 884	-16 841	-12 234	-23 116	-21 078	-19 284
Saldo dochodów wtórnych	-6 098	-448	-2 143	-55	-1 444	-2 456	243	-1 451	-372	1 132
Rachunek kapitałowy	19 536	25 038	10 455	-19	201	8 899	2 670	3 756	4 430	14 182
Rachunek finansowy	-2 111	5 523	268	2 619	-5 869	871	3 095	-2 353	-1 439	6 220
Inwestycje bezpośrednie - saldo	-21 712	-6 931	-16 801	-8 464	-2 971	6 524	-6 079	9 118	-9 486	-484
Inwestycje portfelowe - saldo	-15 437	-18 876	22 919	-19 097	-1 688	-17 571	-5 033	-8 154	-999	-4 690
Pozostałe inwestycje - saldo	-54 769	66 254	-20 618	-11 381	-7 727	-15 043	29 617	11 361	18 203	7 073
Pochodne instrumenty finansowe	539	-4 372	351	-303	-268	759	-695	-2 033	-501	-1 143
Oficjalne aktywa rezerwowe	89 268	-30 552	14 417	41 864	6 785	26 202	-14 715	-12 645	-8 656	5 464
Saldo błędów i opuszczeń	-16 267	-26 013	-9 450	-4 980	5 228	-7 065	-8 412	-2 670	-6 878	-8 053

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP